

A Csondró a Látó alatt

Gyermekkorom óta fogvatart hazai szurdokvölgyeink varázsa. Nincsenek igazán nagy látványosságokat, szédítő mélységeket, leszakadó merőleges sziklafalakat, vadul rohanó szilaj patakokat felvonultató szűk völgyeink, mégis valami természetes vadság, izgalmas vadregényesség, látszólagos pillanatnyi érintetlenség, elgondolkodtató félhomályos csend és változatosnál változatosabb formakincsek, élővilág jellemzi kevés számú szurdokunkat. Legyen szó zalai homokkőben képződött vagy a Bükk hegység kemény mészkővébe vésődött völgyoszoróról.

Ez utóbbiak már csak azért is különlegesek, mert hazai léptékben a Bükkben a legnagyobb a „szurdoksűrűség” (már, ha létezik ilyen földrajzi fogalom), kis túzással az egyikből kiérve, szinte azonnal fordulhatunk be a következőbe.

Különösen igaz ez a Bükk-fennsík északi pereméről leszakadó mély völgyellésekre, mint az Ablakos-kő-völgye, a Leány-völgy és a különös nevű Csondró-patak völgye.

E völgyek kőzetanyagai 320-200 millió évvel ezelőtt lerakódott mélytengeri, tengeri üledékek, főleg mészkövek. Kb. ötmillió évvel ezelőtt a hegységet akkor borító felszíni kőzetfélések gyorsuló ütemben lepusztultak, részben köszönhetően a térszín fokozatos emelkedésének. Így felszínre kerültek a mélyben eltemetett idősebb kőzetre-

tegek, s az akkori felszíni vízhalózati hálózat lassan átvésődött, vagyis átöröklődött a karsztos térszínre.

A jégkorszakok közötti meleg-nedves, bővízű időszakokban a patakok nagy energiával vágódtak be a völgytalpakba és egyre jobban kimélyítették a szurdokokat. A könnyebben erodálódó, kevésbé ellenálló kőzetsávokon (mint pl. az agyagpala), a völgyoldalak lealacsonyodtak, a patakmedrek pedig kiszélesedtek. A kemény mészkőfalakat a patakok a hátravágódás során látványos szurdokokkal, sokszor tereplépcsőt jelentő vízesekekkel törték át, a völgyoldalokban pedig meredek, függőleges kísértő sziklafalak alakultak ki.

Ilyen képet mutat az északról, Mályinktól induló Csondró-völgy is, mely zengő kanyarogva halad felfelé a Kisfennsík irányába és megkoronázását a

bükkői kőek egyik legészakabbi képviselője, a Magas-Tátra felé kiváló kilátást nyújtó, beszédes nevű Látó-kő jelenti.

A szűk völgytalpon, a bedőlt fatörzsek között gyakran a patak vizében kell gázolni, hogy előre jussunk. Kisebbségi szűkületek állják útunkat, majd újra kiszélesedik a völgy, hogy néhány száz méter után, egy kanyar mögött szinte ránkboruljanak a fölénk behajló mészkőfalak. Vadregényességben itt nincs hiány!

S e vidék hangulatosságát csak fokozza – különösen meleg nyári időben –, hogy a fásasztó völgyemenet végén buzgón zubogó karsztforrás jéghideg és kristálytisza vize olthatja szomjunkt, mely ebben a „PET-palack ízű” világban igazi üdítő változatosság.

Szöveg: **Nagy László**

Kép: **Bodó Mónika**

